

SLOVENSKÁ INŠPEKCIA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA INŠPEKTORÁT ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA BRATISLAVA

Jeséniova 17, 83101 Bratislava

Číslo spisu

8391100321/282-9053

Bratislava

30. 03. 2021

ROZHODNUTIE

Slovenská inšpekcia životného prostredia, Inšpektorát životného prostredia Bratislava, odbor inšpekcie biologickej bezpečnosti (ďalej len „Inšpekcia“) ako príslušný orgán štátnej správy vo veciach v oblasti prevencie a manažmentu introdukcie a šírenia inváznych nepôvodných druhov podľa § 7 ods. 1 písm. b) a § 9 písm. c) a písm. d) zákona č. 150/2019 Z. z. o prevencii a manažmente introdukcie a šírenia inváznych nepôvodných druhov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 150/2019 Z. z.“), podľa zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“)

u k l a d á

účastníkovi konania:

VODOHOSPODÁRSKA VÝSTAVBA, š. p., Karloveská 2, P.O.BOX 45, 842 04 Bratislava
IČO: 00156752

pokutu v zmysle § 21 ods. 1 písm. b) zákona č. 150/2019 Z. z. vo výške 2000,- eur (slovom dvetisíc eur) za neplnenie povinností odstraňovania inváznych nepôvodných druhov z pozemkov vo vlastníctve štátneho podniku VODOHOSPODÁRSKA VÝSTAVBA, š. p., o ktoré sa nestaral tak, aby sa zamedzilo ich šíreniu, čím došlo k porušeniu § 3 ods. 2 zákona č. 150/2019 Z. z..

Pokutu je potrebné zaplatiť, podľa § 47 ods. 2 správneho poriadku a § 21 ods. 9 zákona č. 150/2019 Z. z. do 30 dní od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia na účet Environmentálneho fondu do Štátnej pokladnice Bratislava, číslo účtu vo forme IBAN: SK 09 8180 0000 0070 0021 4051, swiftová adresa banky: SPSRSKBA, konštantný symbol 1118, špecifický symbol: 00156752, variabilný symbol 8391100321. Názov a adresa príjemcu prevodu: Environmentálny fond, Nevädzová 5, 821 01 Bratislava.

O d ô v o d n e n i e

Inšpekcia vykonala dňa 22.09.2020 v štátnom podniku VODOHOSPODÁRSKA VÝSTAVBA, š. p., Karloveská 2, P.O.BOX 45, 842 04 Bratislava, na mieste Vodné dielo Žilina, Ulica pri celulózke, 010 01 Žilina (ďalej aj „VV“) štátny dozor zameraný na dodržiavanie zákona č. 150/2019 Z. z.. Štátny dozor bol vykonaný na základe doručeného podnetu, v ktorom podávateľ upozorňuje na porušovanie § 3 zákona č. 150/2019 Z. z. zo strany VODOHOSPODÁRSKA VÝSTAVBA, š. p. v lokalite na pravej strane toku rieky Váh od parcely č. 1740/30, k. ú. Varín až po parcelu č. 2103/70, k. ú. Teplička nad Váhom. Podávateľ podnetu uviedol, že v tejto lokalite sa nachádzajú invázne rastliny netýkavka žliazkatá, zlatobyl kanadská, zlatobyl obrovská a popínavec japonský. Podávateľ podnetu uviedol aj parcely č. 1821/485, 1821/482, 1821/479 a 3259/9, k. ú. Varín, na ktorých sa vyskytuje zlatobyl kanadská a zlatobyl obrovská.

Inšpekcia štátnym dozorom zistila, že na pravej strane toku rieky Váh (Vodné dielo Žilina) od parcely č. 2103/70, k. ú. Teplička nad Váhom, po parcelu č. 1740/30, k. ú. Varín, z toho vybrané parcely č. 1927/217,

1740/26 a 1740/27 (vlastník pozemkov VV), sa vyskytujú kvitnúce invázne druhy rastlín zlatobyľ obrovská (*Solidago gigantea*), zlatobyľ kanadská (*Solidago canadensis*) a netýkavka žliazkatá (*Impatiens glandulifera*).

Na vybraných parcelách nachádzajúcich sa v blízkosti Biokoridoru – parcela č. 1821/485, 1821/482, 1821/479, 3259/9 a 1740/19, k. ú. Varín (vlastník pozemkov VV), Inšpekcia tiež zaznamenala výskyt kvitnúcich inváznych rastlín zlatobyľ obrovská (*Solidago gigantea*), zlatobyľ kanadská (*Solidago canadensis*) a netýkavka žliazkatá (*Impatiens glandulifera*).

Inšpekcia nezaznamenala výskyt inváznej rastliny popínavec japonský (*Lygodium japonicum*), na ktorú sa v podnete poukazuje.

Zistenia štátneho dozoru sú uvedené v Protokole o vykonaní štátneho dozoru č. 36/024/20/ID-P, č. konania 8079/36/2020-31880/2020 zo dňa 30.10.2020 (ďalej len „protokol“).

Dňa 31.10.2020 bol VV elektronicky, prostredníctvom ÚPVS doručený protokol na oboznámenie sa. K zisteniam štátneho dozoru uvedeným v protokole sa VV nevyjadřila. Inšpekcia dňa 25.11.2020 skončila štátny dozor oznámením č. 8079/36/2020-39021/2020, ktorý bol VV doručený tiež elektronicky, prostredníctvom ÚPVS.

Inšpekcia oznámením č. 282/36/2021-304/2021 zo dňa 04.02.2021 oznámila VV podľa § 18 správneho poriadku začatie správneho konania o správnom delikte a vo veci nariadenia opatrení na zabezpečenie dodržiavania zákona č. 150/2019 Z. z.. V súlade s § 33 ods. 1 a 2 správneho poriadku dala Inšpekcia účastníkovi konania možnosť sa pred vydaním rozhodnutia oboznámiť s podkladmi pre vydanie rozhodnutia nahliadnutím do príslušného administratívneho spisu v lehote do 21 pracovných dní odo dňa doručenia oznámenia a v rovnakom čase mal účastník konania možnosť písomne sa vyjadriť k podkladom rozhodnutia a k spôsobu ich zistenia, prípadne navrhnúť ich doplnenie, resp. predloženie ďalších dôkazových materiálov, ktoré by mohli objasniť zistenie skutkovej podstaty veci. Dĺžka lehoty na oboznámenie sa s podkladmi pre vydanie rozhodnutia bola stanovená na základe súčasnej mimoriadnej situácie súvisiacej s pandémiou ochorenia COVID-19 v SR. Účastník konania sa k podkladom rozhodnutia a k spôsobu ich zistenia v stanovenej lehote vyjadril – Oznámenie o začatí správneho konania o správnom delikte a o uložení opatrení na nápravu – vyjadrenie č. Z-002990/2021/6100 zo dňa 03.03.2021 (ďalej len „vyjadrenie“), ktoré bolo Inšpekcii doručené dňa 05.03.2021 pod RZ č. 7589/2021.

Stanovisko a závery Inšpekcie k vyjadreniu:

Inšpekcia nespochybňuje zistenia zdokumentované v Záverečnej správe z výskumu invazívnej flóry v území VN Žilina, vypracovanej Ing. Milanom Zajacom, PhD. v roku 2018. Inšpekcia v čase a na mieste vykonania štátneho dozoru dňa 22.09.2020 zaznamenala na konkrétnych parcelách vo vlastníctve VV (čísla parciel udané podávateľom podnetu) na pravej strane toku rieky Váh a na pravej strane Biokoridora výskyt inváznych druhov rastlín – zlatobyľ obrovská (*Solidago gigantea*), zlatobyľ kanadská (*Solidago canadensis*) a netýkavka žliazkatá (*Impatiens glandulifera*). Podľa § 3 ods. 2 zákona č. 150/2019 Z. z. vlastníci alebo správca pozemku sú povinní za podmienok a spôsobom, ktoré ustanoví ministerstvo vykonávacím predpisom odstraňovať zo svojho pozemku invázne nepôvodné druhy uvedené v národnom zozname alebo v zozname EÚ okrem druhov podľa odsekov 3 a 4 a starať sa o pozemok tak, aby sa zamedzilo ich šíreniu; ak je pozemok v užívaní inej osoby, ako je vlastník alebo správca pozemku, tieto povinnosti má užívateľ pozemku.

Ak sa na pozemkoch vo vlastníctve, správe alebo užívaní VV vyskytujú akékoľvek invázne druhy rastlín vzbudzujúce obavy EÚ, alebo vzbudzujúce obavy SR, ktorých zoznam je v prílohe č. 2 vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 450/2019 Z. z., ktorou sa ustanovujú podmienky a spôsoby odstraňovania inváznych nepôvodných druhov je potrebné ich odstraňovať iba spôsobmi uvedenými v tejto vyhláške. Odstraňovanie inváznych druhov rastlín len z lokalít, ktoré sú identifikované v Záverečnej správe vypracovanej Ing. Milanom Zajacom, PhD., Inšpekcia považuje za nedostatočné. VV je povinná odstraňovať invázne druhy zo všetkých pozemkov, ktoré má vo vlastníctve, správe alebo užívaní. Neodstraňovanie inváznych druhov, alebo nesprávny spôsob ich odstraňovania spôsobuje nekontrolované šírenie inváznych rastlín v nasledujúcich rokoch. Invázne rastliny svojim rýchlym rastom potláčajú rast pôvodnej vegetácie.

Z fotodokumentácie, ktorá je prílohou vyjadrenia je zrejmé, že pozemky, na ktorých sa počas štátneho dozoru vykonaného Inšpekciou vyskytovali kvitnúce invázne druhy rastlín sú v súčasnosti pokosené. Účastník konania vo vyjadrení uviedol, že na pozemkoch, na ktorých bol vykonaný štátny dozor došlo k aplikácii chemického prípravku Roundup® Bioaktiv v októbri 2020 v súlade s Rozhodnutím Okresného úradu Žilina OU-ZA-OSZP2-2019/018021/Mac.

Spôsoby odstraňovania *Impatiens glandulifera*, *Solidago gigantea* a *Solidago canadensis* sú: mechanický spôsob - vykopávanie, vytrhávanie, aplikácia horúcej pary, kosenie a mulčovanie, pastva, a orba (iba v prípade *Solidago gigantea* a *Solidago canadensis*), chemický spôsob alebo kombinovaný spôsob odstraňovania.

Porasty sa najskôr mechanicky odstránia (napr. kosením) a následne, na regenerujúce časti rastlín, sa aplikuje vhodný prípravok na ochranu rastlín (herbicíd).

Pri odstraňovaní inváznych druhov rastlín je potrebné brať do úvahy spôsob rozmnožovania a do akej biologickej skupiny patria, početnosť na lokalite, charakter a situovanie stanovišťa, ohrozenosť a veľkosť lokality, fázu rastu rastliny a ďalšie biologické vlastnosti druhu. Je potrebné ich odstraňovať hneď v počiatočnom štádiu ich výskytu. Pri druhoch rozmnožujúcich sa aj generatívnym spôsobom je potrebné zrealizovať zásah pred alebo v čase kvitnutia druhu, zásadne pred začiatkom tvorby semien.

V prípade inváznych rastlín netýkavka žliazkatá (*Impatiens glandulifera*), zlatobyľ obrovská (*Solidago gigantea*) a zlatobyľ kanadská (*Solidago canadensis*) rastúcich v blízkosti vodných tokov je najlepší spôsob ich odstraňovania kosením. Porast je potrebné pokosiť ešte pred kvitnutím. Tam, kde sa kosia bylinné porasty sprievodnej vegetácie vodných tokov, tam sa súbežne ničia aj porasty inváznych druhov rastlín. Kosenie a následné hrabanie je nutné uskutočňovať každoročne a opakovane počas sezóny (minimálne dvakrát), kým sa objavujú nové výhonky inváznych rastlín. Ako alternatívu kosenia ešte pred kvitnutím inváznych rastlín je možné využiť aj aplikovanie horúcej pary pomocou prístroja na aplikáciu horúcej pary. Na aplikáciu chemických látok je potrebný súhlas príslušného orgánu ochrany prírody a krajiny.

Susedné neudržiavané pozemky, na ktoré účastník konania upozorňuje vo svojom vyjadrení neboli predmetom štátneho dozoru.

Invázne druhy rastlín majú vlastnosti, ktoré vyžadujú systematický a koordinovaný postup ich odstraňovania a prevencie ich šírenia:

- majú rýchly vegetatívny rast juvenilných a reprodukčne dospelých jedincov,
 - majú dlhé obdobie kvitnutia a tvorby plodov,
 - formujú dominantné porasty už v štádiu semenáčikov,
- majú schopnosť prežívať nepriaznivé obdobia (sucho, záplavy),
 - sú odolné voči stresom,
- majú dobré reprodukčné vlastnosti (vegetatívne rozmnožovanie pomocou podzemkov, hlúz; generatívne – tvorba veľkého množstva semien, vysoká klíčivosť semien, klíčiace semená nemajú zvláštne nároky na prostredie),
 - majú účinné mechanizmy rozširovania a
 - sú schopné rásť na rôznych typoch stanovišť.

Invázne druhy majú málo prirodzených nepriateľov (predátory, parazity, choroby). Na ich odstránenie je potrebný cielený ľudský zásah. Rovnako je potrebné voliť také postupy v starostlivosti o životné prostredie, ktoré nepodporujú šírenie inváznych druhov. Rýchly nástup nepôvodných druhov a postupné získanie ich dominantného postavenia v rastlinnom spoločenstve je významnou mierou umožnený narušovaním povrchu pôdy. Invázne druhy rastlín majú vďaka svojim vlastnostiam vysokú konkurenčnú schopnosť voči ostatným druhom rastlín a úspešne potláčajú ich rast. Zároveň sú to druhy s prirodzeným alergickým potenciálom pre obyvateľov. Okrem zdravotných rizík a environmentálnych dosahov na prírodu, prináša šírenie inváznych druhov rastlín aj ekonomické a hospodárske straty a následne zvýšené náklady na odstránenie dôsledkov ich šírenia.

Opatrenia na odstraňovanie inváznych druhov sú spravidla jednorazové, a preto neúčinné. Na zabezpečenie trvalého odstránenia populácie inváznych rastlín je potrebné uskutočňovať zásahy opakovaním, počas viacerých rokov, aj opakovane počas jednej vegetačnej sezóny. Finančné prostriedky vynaložené na jednorazové opatrenia sú neefektívne, pretože jednorazový zásah populáciu invázneho druhu spravidla neodstráni. Naopak, jednorazový zásah početnosť invázneho druhu na lokalite často posilní. Rovnako kontraproduktívne pôsobia aj opatrenia, ktoré sú vykonávané síce opakovane, ale nesprávnym spôsobom.

Protiprávne konanie právnickej osoby možno podľa § 21 ods. 3 zákona č. 150/2019 Z. z. postihnúť uložením pokuty až do výšky 15 000 eur. Inšpekcia zhodnotila všetky dôkazy zistené počas výkonu štátneho dozoru ako aj závažnosť a rozsah protiprávneho konania a

okolnosti, ktoré viedli k protiprávnemu konaniu a zohľadnila ich vo výške pokuty. Výška pokuty ukladanej vo výroku tohto rozhodnutia zodpovedá závažnosti a rozsahu protiprávneho konania.

Poučenie

Proti tomuto rozhodnutiu podľa § 53 a § 54 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov možno podať na Slovenskú inšpekciu životného prostredia, Inšpektorát životného prostredia Bratislava odvolanie do 15 dní odo dňa doručenia rozhodnutia účastníkovi konania. Ak toto rozhodnutie po vyčerpaní prípustných riadnych opravných prostriedkov nadobudne právoplatnosť, jeho zákonnosť môže byť preskúmaná súdom.

Bc. Ing. Vladimír Poljak
riaditeľ

Informatívna poznámka - tento dokument bol vytvorený elektronicky orgánom verejnej moci

IČO: 00156906

Doručuje sa

Vodohospodárska výstavba, š.p., P.O.BOX 45, Karloveská 2, 84204 Bratislava, Slovenská republika

Na vedomie

(po nadobudnutí právoplatnosti)

1. Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, Sekcia ochrany prírody a tvorby krajiny, Odbor štátnej správy ochrany prírody, Námestie Ľ. Štúra 1, 812 35 Bratislava
2. Environmentálny fond, Nevädzová 5, 821 01 Bratislava